

I. ORSZÁGGYŐLÉS
Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala

Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala

törzskönyvi szám: 825768

honlap címe: www.neb.hu

1. Feladatkör, tevékenység

A Nemzeti Emlékezet Bizottságáról szóló 2013. évi CCXLI. törvény (a továbbiakban: NEBtv.) 2014. január 1-jei hatállyal rendelkezik a Nemzeti Emlékezet Bizottságának (a továbbiakban: Bizottság) létrehozásáról, a Bizottság jogállásáról, feladat- és hatásköréről, elnökének és tagjainak jogállásáról, valamint a Nemzeti Emlékezet Bizottsága Hivatalának (a továbbiakban: Hivatal) mint a Bizottság munkaszervezetének jogállásáról, személyi állományáról.

A Bizottság a kommunista diktatúrával kapcsolatos állami emlékezet megőrzésével, valamint a diktatúra hatalmi működésének feltárásával foglalkozó testület. A Bizottság az 1944. december 21. és 1990. május 2. közötti időszak átfogó elemzésével és a kommunista diktatúra működésének feltárásával összefüggésben az alábbi tevékenységeket végzi:

- tudományos kutatás,
- irat-, képi és hanganyagok nyilvánosság számára való közzététele,
- irat-, képi és hanganyagok digitalizálása,
- ismeretterjesztés, oktatási segédanyagok kiadása,
- feltárt tényadatokból és eredményekből nyilvánosság számára elérhető online adatbázis készítése, tudásközpont és digitális archívum létrehozása,
- élő tanúk emlékeinek rögzítése,
- a kommunista diktatúra felépítésével, működésével kapcsolatos vizsgálati eredmények közzététele,
- a kommunista hatalom birtokosainak a diktatúra működésével összefüggő szerepükre és cselekményeikre vonatkozó személyes adataik közzététele.

A Bizottság feladatainak ellátása érdekében tudományos kutatómunkát végez. A kutatómunka egyrészt kiemelt projektek keretében, részben társintézményekkel együttműködve, szakmai műhelyek bevonásával zajlik. Ilyen kiemelt projekt volt 2016-ban többek között a Kúriával és a Legfőbb Ügyészséggel közösen folyó kutatási program az 1956-os forradalmat és szabadságharcot követő megtorlás rendszerezett feltárására. A Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpontjával 2014-ben létrehozott Vidéktörténeti Témacsoport keretében végzett munka is nagy erővel folytatódott 2016-ban.

A 2016-os évben kiemelt fontosságú volt a Bizottság számára az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulójához kapcsolódó tudományos és ismeretterjesztő tevékenység, továbbá a 2017 februárjában zárult Gulag-emlékvéhez kapcsolódva a Szovjetunióba hurcolt politikai foglyok és kényszermunkások emlékezetének megőrzése. A Bizottság többek között nemzetközi és hazai tudományos konferenciákkal, emlékülésekkel, kiadványokkal, internetes tartalomfejlesztéssel, kiállítással, emléktáblák állításával, rendhagyó történelemórákkal és oral history programmal járult hozzá a méltó emlékezéshez.

Ezzel párhuzamosan a Bizottság a beszámolási időszakban, a NEBtv-ben megfogalmazott feladatainak megfelelően, munkacsoportok keretében szisztematikusan folytatta annak vizsgálatát, hogyan működtek a pártállami diktatúra formalizált és rejtett hatalmi mechanizmusai a mindennapi gyakorlatban. A Bizottság célja – a diktatúra emlékezetének megőrzése és a közgondolkodás formálása érdekében – a kutatási eredmények minél szélesebb körben történő megismertetése és elérhetővé tétele. Ennek érdekében a Bizottság Kommunista hatalombirtokosok – 1956 címmel honlapján 2016. február 25-én közzétette azoknak a személyeknek a karrierpályáit, akik az 1956-os forradalom kitörésétől az 1963-as

általános amnesztia kihirdetéséig a forradalom vérbefojtásában és az azt követő megtorlásban szerepet játszottak. A szerteágazó, intézményközi együttműködésben végzett kutatómunka első eredményeként mintegy 450 pályarajzot mutatott be a nyilvánosság számára a Bizottság. Az összeállítás tartalmazza az 1956 utáni szűkebb és tágabb értelemben vett pártvezetést, elkészültek továbbá az 1956–1962 közötti állambiztonsági vezetők pályarajzai. Az összeállításban szereplők egy része a hatalmi struktúrából fakadóan, az általa betöltött funkció révén volt a megtorló gépezet működtetője, míg mások személyükben, közvetlenül is szerepet vállaltak a megtorlásban.

A kutatások további eredményeként 2016. június 16-án, Nagy Imre és társai kivégzésének 58. évfordulóján a Nagy Imre és társai per előkészítésében szerepet kapott állambiztonsági beosztottak és vezetők hivatali karrierútját hozta nyilvánosságra a Bizottság a honlapján. 2016. december 5-én a kommunista pártot támogató fegyveres szervezetek, a karhatalmi alakulatok vezetőinek karrierútjait hozta nyilvánosságra a Bizottság.

1956. december 15-én hajtották végre Soltész Józsefen a forradalom utáni megtorlás első statáriális halálos ítéletét Miskolcon. Erre emlékezve tette közzé a Bizottság a megtorlás szolgálatában állt bírák és ügyészek életpályáit bemutató összeállítása első részét 2016. december 15-én. Ebben az összeállításban, a forradalom résztvevőivel szemben indított büntetőperekben halálos ítéletet kihirdetett bírák pályaképeit hozta nyilvánosságra a Bizottság. Emellett, elsősorban levéltári forrásokra támaszkodva a Bizottság megkezdte a megtorlásban szerepet vállalt ügyészek körének feltérképezését is. 2016 végére a NEB honlapján már ezernél több egykori párt- és állami vezető, funkcionárius életrajzi adatait és karrierpályáját tanulmányozhatják az érdeklődők.

A Bizottság honlapja mellett Facebook közösségi oldala, valamint 2016-ban elindított YouTube videómegosztó csatornája és szintén 2016-ban elindított, e-mailes hírlevél szolgáltatása révén törekszik az érdeklődők, kiemelten a fiatalabb generációk megszólítására. A Bizottság 2015-höz hasonlóan 2016-ban is számos könyvet adott ki, mind magyar, mind angol nyelven.

A Bizottság kiemelt feladatának tekinti a közép-kelet-európai társintézményekkel való intenzív együttműködést, a diktatúrák működésének hasonlóságaira és egyediségére vonatkozó közös kutatási projektek lebonyolítását. Ennek keretében a beszámolási időszakban sikeres tudományos-szakmai együttműködést valósított meg többek között a lengyel Nemzeti Emlékezet Intézetével, az Emlékezet és Szolidaritás Európai Hálózatával, a Fórum Kisebbségkutató Intézettel. Közös kiállítás, kiadványok és nemzetközi tudományos konferenciák fémjelzik az együttműködést. 2016-ban került sor az együttműködés megkezdésére a szlovák Nemzeti Emlékezet Intézetével, valamint az Orosz Tudományos Akadémia Szlavisztikai Intézetével, előbbi intézménnyel Budapesten, utóbbival Moszkvában került sor az együttműködési megállapodás aláírására.

2. Az előirányzatok alakulása

A Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala a NEBtv. értelmében fejezetet irányító szervezeti jogállással bíró, központi költségvetési szerv, amelynek költségvetése az Országgyűlés fejezetén belül önálló címet képez.

Az előirányzatok módosítása

A Hivatal 2016. évi – főösszeget érintő – előirányzat-módosítás adatait, jogcímenként az alábbi táblázat mutatja:

millió forintban egy tizedessel

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás	Létszám
2016. évi C. törvény szerinti előirányzat	808,0		808,0	359,7	54
Módosítások jogcímenként *					
– 1245/2016. (V.18.) sz. Korm. határozat	20,0		20,0	6,2	
– 1226/2016. (V.2.) sz. Korm. határozat	0,1		0,1	0,1	
– fejezeti hatáskörben – működési bevétel	2,8	2,8			
– fejezeti hatáskörben – felhalmozási bevétel	0,3	0,3			
– intézményi hatáskörben – 2015. évi maradvány	45,8	45,8		20,0	
– intézményi hatáskörben – átvett pénzeszköz	13,6	13,6		2,3	
– intézményi hatáskörben – kiemelt előirányzatok között				-68,8	
2016. évi módosított előirányzat	890,6	62,5	828,1	319,5	54
* évközi átadás-átvételek, engedélyezett többletek, elrendelt létszámleépítés, átvett intézmények esetében tételes (intézményenkénti) bemutatás az átvételről					

A NEB Hivatalának a Magyarország központi költségvetéséről szóló 2015. évi C. törvényben jóváhagyott eredeti kiadási/támogatási előirányzata 808,0 millió forint volt. A támogatási előirányzat év közben a 1245/2016. (V. 18.) sz. Korm. határozat alapján a Szovjetunióba hurcolt politikai foglyok és kényszermunkások emlékére program keretében biztosított 20,0 millió forint támogatási összeggel növekedett, amelyből került kiadásra a NEB Hivatala gondozásában megjelent „Gulag–Gupvi – A szovjet fogság Európában” című könyv magyar és angol nyelven. Szintén ebből a támogatási keretösszegeből valósult meg Bank Barbara, Bognár Zalán és Tóth Gábor szerkesztésében a „Magyarok szovjet fogságban” c. történelmi szemelvénygyűjtemény megjelentetése, amely a hadifogolyként, internáltként vagy politikai rabként elhurcoltakról szól. Ez az összeg szolgált fedezetül a ceglédi hadifogoly- és tranzitábor virtuális három dimenziós makettjének elkészítésére, valamint oral history interjúk forgatására túlélőkkel.

A bérkompenzációról szóló 1226/2016. sz. Korm. határozat alapján 0,1 millió forint támogatást kapott a Hivatal. Saját kiadványok értékesítéséből, alkalmazottak mobiltelefon költségének térítéséből adódnak, további 3,1 millió forinttal emelkedett a bevételi előirányzat. A 2015. évi maradvány összege 45,8 millió forint volt, amely a 2015. évi kötelezettségvállalásokkal volt terhelt, és 2016. június 30-ig felhasználásra került.

Átvett pénzeszközként 13,6 millió forinttal kerül megemelésre a Hivatal bevételi-kiadási előirányzata, amely az 1956-os emlékévként keretében az 1956-os Emlékbizottság által meghirdetett pályázaton elnyert támogatás összege. Ebből kerültek finanszírozásra az Emlékezet és Szolidaritás Európai Hálózata (European Network Remembrance and Solidarity – ENRS) nemzetközi szimpóziuma c. program költségei.

Intézményi hatáskörben a kiemelt előirányzatok között, a külső személyi juttatások tételről 59,4 millió forint került átcsoportosításra a megbízott kutatók által készített tanulmányok felhasználási jogának, valamint a szakmai jellegű dologi kiadások finanszírozására.

Az előirányzatok felhasználása

Az előirányzatok összességében az alábbiak szerint alakult:

Megnevezés	2015. évi tény	2016. évi eredeti előirányzat	2016. évi törvényi módosított előirányzat	2016. évi módosított előirányzat	2016. évi tény	5/1	5/4
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	millió forintban, egy tizedessel					% -ban	
Kiadás	735,4	808,0	808,0	890,6	827,7	112,6	92,9
ebből: személyi juttatás	342,6	359,7	359,7	319,5	315,2	92,0	98,7
Bevétel	14,6			16,7	9,0	61,6	53,9
Támogatás	614,0	808,0	808,0	828,1	828,1	134,9	100,0
Költségvetési maradvány	152,6			45,8	45,8	30,0	100,0
Létszám (fő)	52				50		

A **személyi juttatások** módosított 319,5 millió forint előirányzatából 2016. évben 315,2 millió forint került felhasználásra, amely a bizottsági tagok, valamint a Hivatal köztisztviselőinek és munkavállalóinak rendszeres és nem rendszeres személyi juttatására került felhasználásra. A személyi juttatásokon belül a Hivatal alapfeladatával összefüggésben kiemelt jelentősége van a *külső személyi juttatások* előirányzatának, miután a NEBtv. alapján a tudományos kutatómunkára a Bizottság külső szakértőt vehet igénybe, ennek megfelelően az alapfeladat ellátása részben köztisztviselői státuszban lévő kutatókkal, részben kutatási szerződés keretében megbízott kutatókkal történik.

A dologi kiadások fedezetet nyújtottak a kutatási tevékenységhez kapcsolódó szellemi (kutatási) tevékenységre kötött szerződések kifizetésére, a nemzetközi kapcsolattartás érdekében felmerült kiküldetési kiadásokra, a kutatások eredményeként készült tanulmányok, a szakmai rendezvények előadásainak könyv formában történő megjelentetésére, a kutatási eredmények internetes honlapon, oldalakon történő megjelentetésére, valamint a működési, üzemeltetési költségekre.

Az előirányzat-maradvány alakulása

A Hivatal 2016. évi fel nem használt kiadási előirányzata (kiadási megtakarítása) 62,9 millió forint volt. A bevételek között az átvett pénzeszközök tételen módosított előirányzatként az 56-os Emlékév pályázat keretében jóváhagyott 13,6 millió forint összeg nem került kiutalásra, amely bevétel elmaradást okozott a Hivatalnak. Ezzel szemben további bevétel volt a Pallas Athéné Domus Animae Alapítvány (PADA) pályázatán könyvkiadásra kapott 5,9 millió forint. Így, az átvett pénzeszközökön összességében csak 7,7 millió forint **bevételei elmaradás** jelentkezett.

A kiadási megtakarítás és a bevételi elmaradás figyelembe vételével a Hivatal tényleges **előirányzat maradványa 55,2 millió forint**, amelyből

- külső személyi juttatás (kutatási megbízási szerződés) 7,0 millió forint
- munkaadót terhelő járulék és szocho. 5,0 millió forint
- dologi kiadás 27,2 millió forint
- beruházás 5,0 millió forint
- felújítás 4,0 millió forint
- működési célú pénzeszköz átadás 7,0 millió forint.

A maradvány tételei 2016. évet terhelő, de 2017. január hónapban beérkezett számlákkal, illetve 2017. évre áthúzódó szerződések alapján kötelezettségvállalással terheltek.

3. Egyéb

A vagyon alakulása

2016. évben jelentős esemény következett be a Bizottság és a Hivatal életében. A Nemzeti Vagyonkezelő Zrt-vel 2016. április 4-én aláírt vagyonkezelési szerződés alapján, a Budapest VIII. ker. Vas utca 10. sz. alatti ingatlan a Hivatal vagyonkezelésébe került (korábban az elhelyezés bérelt ingatlanban, bérelt irodabútorokkal valósult meg). A megfelelő beszerzési és közbeszerzési eljárások lefolytatását követően 2016. június és szeptember közötti időszakban valósult meg az ingatlan felújításának megtervezése, kivitelezése, az irodabútorok beszerzése, a szükséges informatikai és biztonsági hálózatok kiépítése. A székházat ténylegesen 2016. október 19-én vette birtokba a Bizottság, illetve a Hivatal, amellyel a szakmai munka hatékony és magas szintű végzése, valamint bizonyos dokumentumok kutatásához szükséges szigorú minősített adatvédelmi szabályok betartásának feltételei adottá válnak. A felújítási munkálatokra rendelkezésre álló 200 millió forint (158 millió forint + 42 millió forint áfa) keretből az épület felújítására 97 millió forint + áfa, tervezésre 7 millió forint, a közbeszerzési eljárások előkészítésére 4 millió forint + áfa, irodabútor beszerzésre 17 millió forint + áfa, biztonságtechnikai eszközök beszerzése 8 millió forint + áfa, egyéb feladatokra (örzés, takarítás, kisebb beszerzések) 25 millió forint + áfa összeg került felhasználásra. A kezelésbe vett ingatlan könyvszerinti nettó értéke év végén 298,8 millió forint volt.

A Hivatal mérlegében a vagyoni érték soron kimutatott nettó 57,2 millió forint vagyoni értékű jog jellemzően a kutatások eredményeként létrejött tanulmányok felhasználási jogának ellenértéke. Az egyéb gépek, berendezések, felszerelések és járművek mérlegértéke 43,3 millió forint, amely az informatikai eszközök, irodai gépek, valamint a hivatali gépjárművek könyvszerinti értékét mutatja. A pénzeszközök záró állományának értéke 55,2 millió forint volt.

A Hivatal fejezeti előirányzatokat nem kezel, vállalkozási tevékenységet nem folytat.

Budapest, 2017. augusztus .....

Szappanosné Cser Julianna
gazdasági vezető

Dergán Ádám
főigazgató

